

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Навчально-науковий медичний інститут
Кафедра фізичної терапії та ерготерапії

СИЛАБУС

нормативної навчальної дисципліни

Клінічна практика з фізичної терапії в геріатрії

(назва дисципліни)

підготовки _____ магістра _____
(назва освітнього рівня)

спеціальності _____ 227 фізична терапія, ерготерапія _____
(шифр і назва спеціальності)

освітньо-професійної програми _____ 227.01 фізична терапія _____
(назва освітньо-професійної освітньо-наукової/освітньо-творчої програм)

Силабус нормативної навчальної дисципліни «Клінічна практика з фізичної терапії в геріатрії» підготовки «магістра», галузі знань – 22 - охорона здоров'я, спеціальності – 227 - фізична терапія, ерготерапія, за освітньою програмою – 227.01 - фізична терапія

Розробники: *Усова О.В.*, к. біол. н., доцент кафедри фізичної терапії та ерготерапії, *Шевчук Т.Я.*, к. біол. н., доцент кафедри анатомії людини

Силабус навчальної дисципліни затверджений на засіданні кафедри **фізичної терапії та ерготерапії**

протокол № 6 від 29.01.2021 р.

Завідувач кафедри: (Андрійчук О. Я.)

1. ОПИС ПРАКТИКИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо- професійна /освітньо-наукова/освітньо-творча програма, освітній рівень	Характеристика видів практик
Денна форма навчання	<i>22 Охорона здоров'я 227 Фізична терапія, ерготерапія 227.01 Фізична терапія</i>	Виробнича
		Роки навчання 1
		Семестри 2
		Консультації 12 год.
		Самостійна робота 168 год.
Кількість годин/кредитів 180/6	<i>магістр</i>	Форма контролю: залік диференційований

II. ІНФОРМАЦІЯ ПРО КЕРІВНИКА ПРАКТИКИ

Шевчук Тетяна Яківна, доцент, кандидат біологічних наук, доцент кафедри анатомії людини, tetyana_shevchuk_2013@ukr.net

Комунікація зі студентами: електронною поштою, на заняттях згідно графіку, за графіком консультацій і відпрацювань, Office 365 (Teams)

Терміни практики: практика проводиться згідно графіку практик, розміщеного на сайті навчального відділу ВНУ імені Лесі Українки.

III. ОПИС ПРАКТИКИ

1. Анотація практики

Клінічна практика (виробнича) студентів є найважливішою і невід'ємною складовою частиною процесу підготовки фахівців із фізичної терапії та початковою ланкою в системі їх практичної підготовки до фахової діяльності.

Своєчасна й адекватна комплексна програма фізичної терапії для осіб похилого віку з урахуванням індивідуальних особливостей організму, супутніх захворювань в активному поєднанні зі здоровим способом життя сприяє підтриманню нормального функціонування організму й досягненню щасливого довголіття.

Базами клінічної практики з фізичної терапії в геріатрії магістрів є профільні реабілітаційні та медичні установи, які мають достатній рівень матеріально-технічного, кадрового та навчально-методичного забезпечення, що розташовані за місцем проживання студентів) та ті, з якими укладено відповідні договори на певний термін, а також структурні підрозділи університету (наукові лабораторії, бібліотека, читальні зали тощо) і випускаюча кафедра фізичної терапії та ерготерапії.

Метою практики є закріплення у студентів навичок реабілітаційної роботи з геріатричними пацієнтами.

Завдання:

- введення в практику фізичної терапії в геріатрії оцінки та складання списку проблем пацієнта в концепції Міжнародної класифікації функціонування, інвалідності та здоров'я (МКФ, ВООЗ 2001);
- отримання навичок проведення групових та індивідуальних занять з людьми похилого віку;
- знайомство з методиками занять з людьми похилого віку з остеопорозом, кардіо-респіраторні захворюваннями, патологічними станами опорно-рухового апарату;
- демонстрація ролі фахівця з фізичної терапії в мультидисциплінарній бригаді, яка надає

допомогу геріатричним хворим;

- принципів мультидисциплінарної роботи, постановки реабілітаційних цілей;
- вивчення методів оперативної та інтегративної стандартизованої оцінки ефективності проведеної реабілітації; знайомство з принципом вибору і застосування валідних для осіб похилого віку шкал і тестів;
- прищеплення навичок застосування соціально-медичної моделі при наданні допомоги даній категорії пацієнтів і побудови роботи відповідно до принципів доказової медицини.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

Знати:

- анатоמו-фізіологічні особливості людей похилого віку; про нормальних вікових змінах в різних системах організму і про патологічних станах, характерних для осіб похилого віку.
- фізіологічні механізми впливу фізичних навантажень на системи, органи і організм літньої людини в цілому;
- методики занять з людьми похилого віку з остеопорозом, кардіо-респіраторними захворюваннями, патологічними станами опорно-рухового апарату;
- роль фахівця з фізичної терапії в мультидисциплінарній бригаді, яка надає допомогу геріатричним хворим;
- принципи мультидисциплінарної роботи;
- методи оперативної та інтегративної стандартизованої оцінки ефективності проведеної реабілітації; принцип вибору і застосування валідних для осіб похилого віку шкал і тестів;
- інформацію про доступні для літніх людей соціальні сервіси.

уміти:

- застосовувати концепцію Міжнародної класифікації функціонування, інвалідності та здоров'я (МКФ, ВООЗ 2001) для складання індивідуальної програми фізичної терапії літньої людини, складати список проблем пацієнта;
- вибрати і обґрунтувати вибір тестів і шкал, валідних для оцінки якості життя, самостійності, рухливості, рівноваги літньої людини; проводити оцінку фізичного стану літньої людини;
- формулювати реабілітаційні цілі в форматі SMART;
- планувати втручання по досягненню реабілітаційних цілей: вибрати і обґрунтувати методики фізичної терапії оптимальні в даному конкретному випадку;
- проводити групові та індивідуальні заняття з людьми похилого віку;
- аналізувати чинники ризику падіння і складати індивідуальну програму ведення для літнього пацієнта з високим ризиком падіння;
- поєднувати кінезотерапію з іншими фізичними методами лікування;
- виконувати облік і звітність процедури і курсу фізичної терапії;
- доступно розповісти клієнтам / доглядаючим про цілі і особливості фізичної терапії в конкретному клінічному випадку;
- навчити клієнта / доглядаючого самостійних занять фізичною терапією і методам самоконтролю;
- навчити доглядаючих правильним технікам допомоги при переміщенні пацієнта; самостійного проведення занять із застосуванням сучасних методик фізичної терапії; правильних технік переміщення пацієнтів.
- оцінити ефективність проведеної фізичної терапії.

В процесі практики студенти проводять реабілітаційні заходи з особами похилого і старечого віку. Під час проходження практики студенти складають програми фізичної терапії для хворих людей даних вікових категорій із урахуванням віку, етапу реабілітаційного періоду та різної

нозології.

Виконуючи призначення лікаря(фізичного терапевта), студент-практикант добирає засоби і форми кінезотерапії, розробляє методику застосування фізичних вправ на різних етапах лікування, планує і виконує програму подальшого функціонального відновлення і фізичної дієздатності геріатричного хворого, виявляє і розширює резервні можливості організму, тренує його і готує до фізичних навантажень у побуті, повертає до активної участі у житті суспільства. У випадках інвалідизації фахівець з фізичної терапії допомагає інвалідові виробити нові рухи і компенсаторні навички, навчає його користуватися протезами та іншими технічними пристроями і апаратами, тренує пацієнта виконувати цілісні робочі акти, допомагає адаптуватися до життя у змінених умовах існування.

Під час практики перевіряється рівень наукової підготовки студентів. Вони вивчають документацію хворих, етіологію та патогенез захворювання, ведуть дослідницьку діяльність, в тому числі, відповідно до тематики магістерських робіт.

Відповідно до навчального плану спеціальності 227 Фізична терапія, ерготерапія для магістрів денної форми навчання ступеня вищої освіти «Магістр» передбачено клінічну практику з фізичної терапії в геріатрії на 1 курсі у 2 семестрі тривалістю 4 тижні. Вона проводиться у Луцькому геріатричному пансіонаті або на базі КП "Волинський обласний госпіталь ветеранів війни" Волинської обласної ради (виключення – за місцем роботи чи проживання – можливі за сімейними обставинами).

IV. ЕТАПИ ПРАКТИК

Етапи	Зміст, основні завдання, тривалість
1. Підготовчий	Науковими керівниками і керівником практики проводиться попередній інструктаж та консультація студентів. Протягом тижня перед практикою.
2. Ознайомлювальний	Ознайомитися з основними напрямками роботи організації, на базі якої проходить виробнича практика, внутрішньою документацією, графіком виробничого процесу, умовами роботи, правилами внутрішнього розпорядку. Розробити план власної роботи (індивідуальної, групової, експертної) як асистента чи фізичного терапевта, скласти індивідуальний план роботи на період практики (щоденник). Протягом перших двох днів практики
3. Основний	Передбачає виконання програми практики і займає 95-100% запланованого часу на проведення практики. Передбачає курацію пацієнта
4. Підсумковий	Протягом тижня після закінчення практики відбувається оформлення звітної документації. Згідно наказу практики в призначений день відбувається захист практики

V. ВИДИ (ФОРМИ) ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ

Індивідуальні завдання спрямовані на поглиблення фахових знань студентів, набуття професійних навичок та підсилення інтересу до діяльності. Результати індивідуальних завдань оформлюють у вигляді щоденника практики.

Індивідуальне завдання (індивідуальна робота) затверджується керівником практики або науковим керівником. До завдання ставляться відповідні умови: методики для оцінки фізичного стану геріатричного пацієнта відповідно до нозології, розробка, впровадження індивідуальної

комплексної програми фізичної терапії для геріатричного пацієнта та оцінка її ефективності.

VI. ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРАКТИКИ

Зміст роботи, що оцінюється	Кількість балів
1. Теоретична підготовка: - знання етіології, патогенезу, клінічної картини захворювання досліджуваного або віртуального пацієнта; - МКФ і Смарт-цілі; - володіння методиками дослідження відповідно до нозології.	15
2. Деонтологія та професійна етика: - тактовність; - комунікабельність; - емпатійність; - неконфліктність .	10
3. Особистісні характеристики: - дисциплінованість під час проходження практики; - ініціативність; - самостійність; - професійна спрямованість; - інноваційність,	5
4. Оцінювання процесу проходження практики: - діагностика фізичного стану пацієнтів відповідно до нозології; - складання індивідуальної програми ФТ для геріатричного пацієнта та перевірка її ефективності; - формування звітності на базах практики.	20
5. Оцінювання звітної документації: - характеристика від бази практики; - оформлення щоденника; - комплексна програма фізичної терапії	10
6. Оцінювання допоміжної документації : - оформлення допоміжної документації (наочний матеріал, фото, презентації).	15
7. Захист практики.	25
Сума	100

Політика оцінювання

Політика викладача щодо студента (щодо відвідування практики). Студенти повинні до початку практики одержати консультацію щодо оформлення документів (на конференції з практики або в індивідуальному порядку); своєчасно прибути на базу практики; вивчити і суворо дотримуватися правил охорони праці, техніки безпеки і виробничої санітарії; у повному обсязі виконати всі завдання програми практики; скласти індивідуальний план і затвердити його у групового керівника; вести щоденник проходження практики; працювати не менше 6 годин на день; щодня представляти керівнику практики від бази щоденник для відмітки щодо своєї наявності на практиці; з дотриманням усіх вимог стандартів ЄСКД своєчасно оформити всі документи з практики у вигляді звіту і скласти залік з практики; проходити практику за термінами, визначеними у наказі по університету. Зміна терміну проходження практики з поважних обставин або продовження терміну практики проводиться за рішенням кафедри, погодженого з деканатом, і затверджується розпорядженням проректора університету. Студенти-практиканти несуть повну відповідальність за виконання програми практики.

Поточний контроль проходження практики здійснюється протягом проведення практики її керівником за такими напрямками, які відображено в таблиці.

Формою підсумкового контролю ступеня набуття практичних навичок під час проходження практики є диференційований залік.

Критерії оцінювання результатів клінічної (виробничої) практики студентів:

- **ступінь** виконання студентами завдань практики;
- **якість** знань з фізичної терапії, проявлених під час практики та їх відображення у звітній документації;
- **рівень** сформованості умінь та навичок практичної роботи студентів як майбутніх фахівців.

Зміст критеріїв оцінювання результатів клінічної практики з фізичної терапії в геріатрії:

Оцінка «відмінно» (100-90 балів):

- знання та вміння розробляти програму фізичної терапії за різними нозологіями;
- наявність звіту та щоденника практики;
- відмінна оцінка в характеристиці керівника від бази практики;
- знання та розуміння всього програмного матеріалу практики в повному обсязі;
- здатність самостійно застосовувати методи фізичної терапії, вести медичні записи та обирати адекватні методи дослідження показників функціонального стану пацієнта;
- апробація індивідуальної програми фізичної терапії для геріатричних пацієнтів;

Оцінка «добре» (75-89 балів):

- знання та вміння розробляти програму фізичної терапії за різними нозологіями, але недостатньо повно;
- наявність звіту та щоденника практики;
- оцінка «дуже добре» чи «добре» в характеристиці керівника від бази практики;
- знання та розуміння всього програмного матеріалу практики в повному обсязі;
- здатність самостійно застосовувати методи фізичної терапії, вести медичні записи та обирати адекватні методи дослідження показників функціонального стану пацієнта;
- апробація індивідуальної програми фізичної терапії для геріатричних пацієнтів;

Оцінка «достатньо» (60-74 балів):

- програма фізичної терапії має помилки;
- звіт та щоденник практики не до оформлені;
- характеристика студента керівника від бази практики задовільна;
- знання та розуміння всього програмного матеріалу практики в частковому обсязі;
- здатність проводити дослідження окремих показників функціонального стану пацієнта;
- фрагментарна апробація індивідуальної програми фізичної терапії для геріатричних пацієнтів;

Оцінка «незадовільно» (1-59 балів):

- програма фізичної терапії відсутня;
- грубе порушення трудової та виконавчої дисципліни;
- невиконання програми практики;
- відсутність звіту та щоденника практики;
- негативний відгук з місця практики;
- нездатність до проведення дослідження функціонального стану пацієнта;

У разі наявності документа, що засвідчує навчання на сертифікованих курсах, онлайн-курсах, які дотичні до тем дисципліни, можливе зарахування певної кількості годин, відповідно до [Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки](#)

Політика щодо академічної доброчесності. Студент повинен самостійно виконувати практичні завдання на базі практики та /або з віртуальними пацієнтами.

При виконання науково-дослідної роботи студент обов'язково повинен посилатися на джерела інформації у разі запозичень ідей або тверджень.

Політика щодо деделайнів та перескладання. Студент має можливість відпрацювати 50% занять, які пропущені з неповажних причин, всі заняття, які пропустив з поважної причини.

Відпрацювання проводяться згідно графіку, який узгоджується з керівниками практики від бази практики та від факультету.

Якщо студент не з'являється згідно графіку, заняття вважаються невідпрацьованими.

До заліку допускаються студенти, які відпрацювали мінімум 75% занять на базах практики та /або з віртуальними пацієнтами. Студент, який не виконав у повному обсязі робочу програму практики або отримав негативну залікову оцінку з практики, відраховується з університету за поданням декана факультету.

Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка	
	для екзамену	для заліку
90 - 100	Відмінно	Зараховано
82 - 89	Дуже добре	
75 - 81	Добре	
67 - 74	Задовільно	
60 - 66	Достатньо	
1 - 59	Незадовільно	Незараховано (з можливістю повторного складання)

VII. ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

На залік виносяться основні питання, типові та комплексні задачі, ситуації, завдання, що потребують творчої відповіді та уміння синтезувати отриманні знання і застосовувати їх під час розв'язання практичних задач.

Залік здійснюється комісією викладачів згідно з наказом про практику, має на меті перевірку рівня знань і практичних навичок студента під час проходження практики. Максимальна кількість балів, яку студент може набрати на заліку становить 100 балів. Оцінювання знань і вмінь студентів здійснюється за рівнем теоретичної підготовки (15 балів), деонтологія та професійна етика (10 балів), особистісні характеристики (5 балів), оцінювання процесу проходження практики (20 балів), оцінювання звітної документації (10 балів), оцінювання допоміжної документації (15 балів), захист практики (25 балів). У випадку незадовільної підсумкової оцінки студент складає залік **повторно**, згідно з графіком сесії, **виправивши помилки і переробивши документацію** або **відпрацювавши пропущені години практики**.

VIII. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Белова А.Н. Нейрореабілітація: Руководство для врачей/ А.Н Белова. – М.: Антидор, 2000.
2. Воробьева Т. Е. Гериатрия : краткое учебное пособие/ Т. Е. Воробьева. – Ростов н/Д: Феникс, 2009.– 157с.
3. Гневушев В.В., Бессонов А.А., Азов С.Х. Лечебная физкультура с психофизическим тренингом. – Ставрополь. – 1993. – 456 с.
4. Горшунова Н.К. Комплексная реабилитация в геронтологии и гериатрии/ Н.К. Горшунова // Современные наукоемкие технологии. –2004. –№ 3. – С.55-58.
5. Дамулин И.В. Падения у пожилых/ И. В. Дамулин. –М.: Маджерик, 2005.
6. Епифанов В.А. Восстановительная медицина: Справочник. – М.: ГЭОТАР-Медиа. – 2007. – 592с.
7. Єфіменко П. Б. Техніка та методика класичного масажу: [навчальний посібник для вищих навчальних закладів] / П. Б. Єфіменко. – 2-е вид. перер. і доп. – Х.: ХНАДУ, 2013. – 296 с
8. Карвасарский Б. Д. Психотерапия: учебник / Б. Д. Карвасарский – СПб.: Питер, 2002. – 672 с.

9. Круглов В. И. Медицина для пожилых / В. И. Круглов . – Ростов н/Д: Феникс , 2006. –153с.
10. Кузнецов В.Ф. Справочник по вертеброневрологии: Клиника, диагностика [Текст] / В.Ф. Кузнецов. – Мн.: Беларусь, 2000. – С.46-71.
11. Кучкин С.Н. Методы оценки уровня здоровья и физической работоспособности : учебное пособие / С. Н. Кучкин. – Волгоград, 2004. – 104 с.
12. Лядов К.В. Реабилитация кардиологических больных. – М.: ГЭОТАР-Медиа. – 2005. – 288 с.
13. Макаренко О.К. Фізична реабілітація хворих із травмами й захворюваннями нервової системи: Навч. посібник. – К.: Олімпійська література. – 2006. – 196 с.
14. Михайлов Б. В., Сердюк А. И., Федосеев В. А. Психотерапия в общесоматической медицине: Клиническое руководство / Под общ. ред. Б. В. Михайлова. — Харьков: Прапор, 2002. — 128 с.
15. Мурза В.П. Психолого-фізична реабілітація. Підручник. – Кив: «Олан». – 2005. – 608 с.
16. Мухін В.М. Фізична реабілітація: Підручник для студентів вищих навчальних закладів фізичного виховання і спорту/ В. М. Мухін. – Київ: Олімпійська література, 2000. – 422с.
17. Основы диагностических исследований у физической реабилитации: [навч. посіб. для студ. ВНЗ] / Т. Бойчук, М. Голубева, О. Левандовський, Л. Войчишин. – Л.: ЗУКЦ, 2010. – 240 с.
18. Основы компьютерной биostatистики: анализ информации в биологии, медицине и фармации статистическим пакетом MedStat. / Ю.Е. Лях, В.Г. Гурьянов и др.–Д.: Папакица Е.К., 2006. – С.77-85.
19. Пархотик И.И. Физическая реабилитация при заболеваниях органов брюшной полости. – К.: Олимпийская література. – 2003. – 223 с.
20. Пасиешвили Л. М. Справочник по терапии с основами реабилитации / Л. М. Пасиешвили, А. А. Заздравнов. – Ростов: Феникс, 2009. - 413с.
21. Попов С.Н. Физическая реабилитация: ученик для студентов высших учебных заведений. – Изд. 5-е. – Ростов н/Д: Феникс. – 2008. – 602 с.
22. Процаев К. И. Избранные лекции по гериатрии/ К. И. Процаев .– М.:Прайм-Еврознак, 2008. –778с.
23. Ракитина Р.И., Бованенко В.В., Буткевич Г.А. и др.. Физическая тренировка в группах здоровья. – Киев: Здоров'я , 1989. – 95с.
24. Руководство по геронтологии и гериатрии. Клиническая гериатрия/ Под редакцией академика РАМН проф. В. И. Ярыгина, проф. А. С. Мелентьева. – М.: "ГЭОТАР-Мед", 2003
25. Самойленко В. Б., Яковенко Н. П., Петряшев І. О. та ін. Медична і соціальна реабілітація : підручник. Київ : ВСВ «Медицина», 2013. 464 с.
26. Сокрут В.Н. Медицинская реабилитация в терапии: [электронный ресурс] / В.Н. Сокрут, В.Н. Казаков, Е.С. Поважная. – 80 Min / 700 MB. – Донецк: Донецкий ГМУ, 2003. – 1 электрон.опт. диск (CD-ROM); 12 см. – Систем. требования: Pentium; 32 Mb RAM; Windows 95, 98, 2000, XP; MS Word 97-2000.
27. Степашко М. В., Сухостат Л. В. Массаж і лікувальна фізкультура в медицині : підручник. Київ : Медицина, 2010. 352 с.
28. Усова О.В. Основы геронтології: конспект лекцій. Навчальний посібник. Луцьк:Східноєвроп. нац. ун-т імені Лесі Українки, 2013. – 130с.
29. Ушакова С. А. Здоровье людей пожилого возраста / С. А. Ушакова . – М: Владос-Пресс Изд-во, 2005. –255 с.
30. Фізіотерапевтичні та фізіопунктурні методи і їх практичне застосування: Навчально-методичний посібник /Самосюк І.З., Парамончик В.М., Губенко В.П. та ін. – К.: Альтерпрес, 2001. – 316с.
31. Шишкин А. Н. Гериатрия: учеб. пособие для студентов средних профессиональных учебных заведений / А. Н. Шишкин . –2008. –192с.
32. Шкалы и опросники в медицинской реабилитации. Руководство для врачей и научных работников /Под редакцией А. Н. Беловой, О. Н. Щепетовой. –М.: "Антидор", 2002.
33. Яцемирская Р. С. Социальная геронтология (Лекции) : учебное пособие для ВУЗов

/Р. С. Яцемирская –М.: Акад. проект, 2006. – 318с.